

HE HUIHUINGA MOKEMOKE HE HUIHUINGA HARI HE HUIHUINGA WHAKAMAUMAHARA

Te Whakapāha a te Karauna ki a Ngāi Tūhoe

I te 22 o Here-Turi-Kōkā, i whakarauika te tini ngerongerero ki te Kura Whare, ara, Te Wharehou o Ngāi Tūhoe, ki te rongō i nga korero whakapāha ki a Ngai Tūhoe mo ngā mahi a te karauna ki a Ngai Tūhoe i ngā tau kotahi rau tau neke atu ki muri. Mau ana ngā uri whakaheke i ngā mamae o ngā tūpuna mo ngā kotahi rau tau, ā, tae noa ki te rā tuku whakapāha.

Me tīmata pea mā te whakapāhanga a te kōmihana mo ngā pirihimana o te Motu, ki a Ngāi Tūhoe. I tū tēnei i te 13 o ngā rā o Here-Turi-Kōkā, ki te marae o te Rewarewa. I reira a Tūhoe ki te whakarongo ki ngā kupu whakapāha a Kōmihana Mike Bush, mo ngā mahi whakaheke a ngā pirihimana i te whārua o Ruatoki, me ngā mahi whakamataku a ngā pirihimana, i te 15 o Whiringa-ā-Nuku, rua mano mā whitu. Ko ētahi i whakaae ki ngā kupu whakapāha, ētahi atu, kīhai i whakaae. Koinei te tīmatanga o ngā kōrero whakapāha ki a Ngāi Tūhoe.

Na, ka hoki anō ki te whakapāha a te karauna. I tīmata mā te pōhiri, mā te whakatau i te kāwanatanga me ngā manuhiri, ki te marae o Te Kura Whare. Haruru ana ngā haka a Tūhoe, ngā tangi apakura o ngā whāea me ngā kūia. I konei i rongō te marea i ngā mamae o Ngāi Tūhoe. Ngā mamae o ngā tūpuna i mau ki ngā kanohi o Tūhoe, i pā ki te ngākau, ki te whatu manawa o tēnā, o tēnā. A, i muri o ngā whakatau, me ngā whaikōrero, ko ngā kōrero whakapāha. I tū ko Chris Finlayson, minita mo ngā take tiriti, hei tuku i ngā kupu whakapāha a te karauna ki a Ngai Tūhoe. I whakatakoto rā ko ngā mahi raupatu whenua, otira, te raupatuhanga o Te Urewera, ki ngā mahi kōhuru me ngā mahi mauhere a te karauna. I tuku whakapāha te minita mo ngā take tiriti mo aua mamae i pā ki a Ngai Tūhoe, kotahi rau tau neke atu ki muri.

Ko tētahi ko te whakahoki i ngā tāonga ki a

Ngai Tūhoe. Tuatahi ko te taiaha 'Rongokārae' i tākohahia e Kereru ki a Pirimia Richard John Seddon hei pupuri i te maungārongo, i te tau 1894. Nā ngā tātai heke a Richard John Seddon te taiaha 'Rongokārae' i whakahoki ki a Ngai Tūhoe. Ko tētahi taonga, ko te haki i hangaia e Tūtakangahau, āra, te haki 'Kotahi te ture, mo ngā iwi e rua'. Koinei te haki i tangohia e te karauna, i tō rātou whakaekenga i a Maungapōhatu me te mauhere i a Rua Kenana, me tōna rahi. Ko te taonga tuatoru i whakahokia ki a Tūhoe, arā, ko te rākau koikoi. I tākoha te rākau koikoi ki a Michael Cullen, i te tīmatanga o ngā whiriwhiringa, i te tau 2008. He mea tākoha nā Tame Iti hei ārahi, ā, hei whakatutuki i ngā mahi whiriwhiri i ngā kokoraho i waengā i a Tūhoe me te Kāwanatanga. I whakahoki te rākau koikoi ki a Tame Iti, nā te mutu o ngā mahi whiriwhiri. I whakakapi a Chris Finalyson i āna kōrero mā te tuku whakapāha ki a Ngāi Tūhoe mo ngā mamae i runga i ngā uri a Ngāi Tūhoe.

Nā Tāmami Kruger i tuku i ngā whakautu, me ngā whakaaetanga a Tūhoe ki te whakapāha a te karauna. I konei tū ai te tatau pounamu i waenga i te kāwanatanga me Ngai Tūhoe.

Ko tētahi o ngā tāonga i whakahokia ki a Tūhoe, Te Haki.

He huihuinga nui, he huihuinga mokemoke, ā, he huihuinga harikoa hoki. Ka harikoa i runga i te āhua kua hīkina te taumahatanga o ngā mamae a ngā tūpuna, mai ngā pakihiwi o ngā kuia, koroua, otirā, ngā uri a Ngai Tūhoe.

Ka waiho mā maumahara hei pupuri i ngā hītori i wāenga i a Tūhoe me te karauna. Heoi, ko te hāere whakamua te mahi ināianei mo Ngāi Tūhoe, arā, ko te whai i te mana motuhake mō Tūhoe.

Nā Kahi Stevens

ku, ngā mahi katoa ka mahi i runga i te aroha ko te utu i runga i te aroha ko te